

Halsnæs Ældreråd

Årsberetning 2023

Forord

Årsberetning 2023 dækker andet år i den igangværende valgperiode for Halsnæs Ældreråd.

Beretningen kan læses af alle, men har især to målgrupper. Den ene er politikerne i Halsnæs Kommunes byråd og medarbejdere, som har opgaver i forhold til ældreområdet. Den anden er kommunens mange 60+ årige, hvis interesser ældrerådet har til opgave at synliggøre.

Vi har søgt at skrive årsberetningen, så den kan forstås uden at kende sagsgangene i forvaltning, politiske udvalg og byråd.

Tak igen i år til borgere i kommunen for mange og gode input, som ældrerådet kan bruge i sit arbejde.

Og tak til politikere og medarbejdere for et respektfuldt samarbejde.

1. Indledning

I Årsberetning 2023 prioriterer ældrerådet at berette om emner, møder og arrangementer, som rådet har haft særlig opmærksomhed på, herunder projekter som forventes at fortsætte ind i de følgende år. Det gælder fx et projekt om aftabuisering af emnet Ensomhed og en forventet øget brug af velfærdsteknologi i ældresektoren. Også det længe ventede udspil om ny ældrelovgivning får et par ord med på vejen.

Årsberetningen gør mindre ud af at beskrive de overvejelser, som ligger bag rådets afgivelse af høringsvar. Og der står mindre om, hvordan ældrerådet arbejder og forstår sin opgave. Her henvises til Årsberetning 2022, der netop sætter plads af til en beskrivelse af disse emner.

Som bilag til årsberetningen ligger en oversigt over ældrerådets interesseområder, organisatoriske sammenhænge som rådet indgår i og en oversigt over rådets medlemmer, med fra- og tiltrådte.

3. Ældrerådets opgaver – kort fortalt

”Halsnæs Ældreråd er valgt af kommunens borgere over 60 år. En hovedopgave for ældrerådet er at rådgive kommunens byråd og politiske udvalg i spørgsmål, som vedrører ældre borgeres forhold. Ældrerådet kan også på egen hånd rejse sager og formidle synspunkter mellem borgerne i Halsnæs Kommune og Byrådet”.

Citat fra ”Ældre i Halsnæs” – Kvalitetsstandarder 2023.

I årsberetningen for 2022 er ældrerådets opgaver, i forhold til byrådet og som talerør for kommunens ældre borgere, beskrevet mere uddybende.

4. Samarbejdet med Udvalg for Ældre, Sundhed og Forebyggelse

Ældrerådet har i løbet af året holdt to møder med Udvalg for Ældre, Sundhed og Forebyggelse: 11/4 og 27/11 2023. Af emner, som blev drøftet på møderne, var bla. følgende:

- Kommunens behandling af klager fra pårørende. Hvad er procedurerne og er der noget, som kan gøres bedre for at håndtere klager.
- Mens kommunen afventer ny lovgivning på ældre- og sundhedsområdet.
- Proces og kriterier for afklaring af, om kommunens demensindsats skal centraliseres eller decentraliseres.
- Det demografiske træk: Konkretisering af tidsplan for udbygning af plejeboligpladser. Plus anden forberedelse af, at der kommer flere ældre borgere, som lever længere.
- Implementering af velfærdsteknologi i Halsnæs Kommune – hvordan gøres det bedst muligt, så det giver borgeren flere og bedre muligheder – og aflaster hjælperens arbejde.

Når Udvalg for Ældre, Sundhed og Forebyggelse holder deres møder, foregår det bag lukkede døre mellem udvalgets medlemmer, og der tages kun korte referater.

Det er derfor meget relevant for ældrerådets opgave som rådgiver og leverandør af høringsvar, at vi også med mellemrum kan mødes ansigt til ansigt med de folkevalgte, som sidder i udvalget. Det er her nuancerne i synspunkter kommer til syne. Det gør arbejdet med udtalelser og høringsvar mere konkret, at ældrerådet har et billede af, hvem vi retter vores henvendelser til.

5. Halsnæs Kommunes Plejecentre

Byrådet besluttede på sit møde 9/2 2023, at man ikke ville fortsætte "Rum til dialog" i tre organisatoriske niveauer. Det var et forsøg med beboerdemokrati og borgerinvolvering på de fem plejecentre i Halsnæs Kommune, som løb over de foregående tre år.

I stedet vedtog byrådet en forenklet "Rum til dialog" model, med fokus på det nære arbejde i forhold til den enkelte beboer. Desuden blev det besluttet, at der holdes et årligt dialogmøde mellem ældrerådet og plejecentrene.

I praksis betyder det, at der ikke længere er et formelt forum på det enkelte plejecenter, hvor beboere, pårørende og fx repræsentanter fra ældrerådet kan deltage.

Ældrerådet er organisatorisk kommet på større afstand af plejecentrene – men har en stående invitation til at deltage i åbne arrangementer og vi mødes med gæstfrihed på centrene.

Den nuværende model for "Rum til dialog" skal evalueres efter to år.

Ældrerådet besluttede på sit møde 24/11 23 at lave en pjece / flyer med kontaktoplysninger til rådet, som vil kunne ligge fremme på kommunens plejecentre, for pårørende og beboere.

6. Møde på Løvdalen Plejecenter

Ældrerådets møde 3/3 2023 blev holdt på Løvdalen plejecenter, hvor centerleder Carina Holst-Christensen og områdeleder Camilla Köcher beredvilligt svarede på spørgsmål.

Det overordnede emne lød: ***Hvordan sikrer man som leder, at alt foregår som det skal på et plejecenter – døgnet rundt? Man kan ikke være alle steder på en gang.***

Baggrunden for, at ældrerådet stillede netop dette spørgsmål, var TV2's udsendelser om alvorligt omsorgssvigt af plejehjemsbeboere, i to andre kommuner.

Spørgsmålet gav anledning til en livlig debat om, hvordan plejecentrets beboere bedst sikres et godt og trygt ophold.

En kort sammenfatning af svaret kan se sådan ud:

- 1) Søg at lægge vagtplaner, så der altid er et fagligt / ledelsesmæssigt bagland, som medarbejdere på alle tider af døgnet kan kontakte, hvis man er i tvivl.
- 2) Reduktion, helst afskaffelse af vikarer fra vagtbureauer – brug så vidt muligt egne medarbejdere, som kender beboere og sted.
- 3) Løbende opkvalificering – især af medarbejdere med mindre viden og færre erfaringsmæssige forudsætninger, plus fortløbende arbejde med at reducere sygefravær.
- 4) Vigtigheden af at møde alle med åbenhed og interesse – beboere, pårørende, medarbejdere og udefrakommende.
- 5) Huske at udgangspunktet er: "Vi taler om beboerens hjem".

7. Rekruttering og fastholdelse

Ældrerådet har løbende haft lejlighed til at drøfte rekruttering og fastholdelse af medarbejdere til ældresektoren i Halsnæs Kommune. Rådet værdsætter den opmærksomhed der er på vigtigheden af at tiltrække arbejdskraft, både blandt politikere og i forvaltningen.

Uden den nødvendige arbejdsstyrke, i antal, relevant uddannelse og erfaring, bliver det svært at løfte de opgaver, som forestår i de kommende år med øget ældrepopulation og deraf følgende pres på hjemmepleje og plejecenterpladser.

I en beskæftigelsessituation, hvor der generelt er lav ledighed i Danmark, er det ikke en nem opgave at tiltrække arbejdskraft. Men blandt de muligheder, som er til rådighed, hører at skabe arbejdspladser med faglig udvikling og et godt arbejdsklima. Oprettelse af lærerige praktikpladser, som efterfølgende kan friste tidligere praktikanter til at søge job i kommunen, er et andet, virksomt middel.

Også regeringens lønpakke til medarbejdere i ældresektoren vil forhåbentligt bidrage til en øget interesse.

Ved overgangen fra 2023/24 lød meldingen fra Halsnæs Kommunes forvaltning:

”Vi oplever træghed i ansættelserne, især af social- og sundhedsassistenter og sygeplejersker i aften- og nattevagt, men egentlig mangel kan vi ikke tale om sammenlignet med andre kommuner”.

8. Borgerrådgiveren

Til ældrerådets møde 29/3 23 var Halsnæs Kommunes borgerrådgiver, Gülüm Yalcin, inviteret for at fortælle om borgerrådgiverens opgaver og muligheder for at hjælpe, når en borger henvender sig.

Det kan fx være i situationer, hvor borgeren ikke forstår en afgørelse og har brug for at få afklaret sine rettigheder.

Ældrerådet kan ikke gå ind i personsager, være bisidder eller på anden måde medvirke i konkret sagsbehandling. Men ældrerådet hjælper gerne en borger, som henvender sig, med at finde rette instans i kommunen. Det kan bla. være at søge bistand hos Borgerrådgiveren.

Ældrerådet har også selv søgt bistand hos Borgerrådgiveren i en principiel sag om kommunens retningslinjer for bevilling af kompressionsstrømper, foranlediget af at flere borgere med ældrerådets kendskab har rejst tvivl om kommunens beslutningsgrundlag.

Borgerrådgiveren var her behjælpelig med at henvise til gældende retningslinjer fra staten og til afgørelser truffet af ankestyrelsen.

9. ”Det gode seniorliv” – konference i Gjethuset

Den 2/5 2023 holdt Halsnæs Kommune en veltilrettelagt konference, hvor alle sejl var sat for at skabe et godt arrangement.

Det foregik i flere spor, så deltagerne havde noget at vælge mellem. Dels i en afdeling med taler og foredrag om ældrelev (seniorliv) og om goplere omvendte rejse fra gamle til unge. Plus en session med sang og musik. Dels i en stor markedsplads,

hvor de fremmødte kunne orientere sig i kommunens og frivilligorganisationernes mange tilbud om aktiviteter, kreativ udfoldelse og sund levevis. Hertil servering af veltillavet mad og delikatesser – gratis.

Fra en studeplads ved indgangen til konferencen, med beachflag, foldere og spørgeskemaer, fik ældrerådet mange korte og lidt længere snakke med forbipasserende gæster – og i tilgift en føling med, hvordan ældre borgere har det og ser på livet i Halsnæs.

Halsnæs Ældreråd har kun hørt positive tilkendegivelser fra gæster på konferencen. Oplevelsen af, at ”her var der gjort noget ud af det” er en gennemgående kommentar fra kommunens ældre-/seniorsegment.

Eneste anke: Der kunne godt være gjort plads til mange flere deltagere. Men det ved kommunen så til næste gang.

10. Kampagne mod IT-kriminalitet over for ældre borgere - 22/2, 28/3, 26/4

I ældrerådets årsberetning 2022 beskrives, hvordan en stor gruppe af ældre, måske 20%, falder ud af den offentlige kommunikation, fordi man er usikre på, hvordan det foregår på nettet og har opgivet af lære det. Nogle ældre har heller ikke råd til at skaffe det udstyr, som skal til.

Den problemstilling er der fortsat. Men tre velbesøgte arrangementer om IT-kriminalitet, som Halsnæs Kommune stod som arrangør af, har vist, at der også er en stor interesse blandt mange ældre for faktisk at bruge internettet – og kunne færdes sikkert og kompetent. Ikke blot til at gå på Facebook og Instagram for at følge med i børn og børnebørns opslag – men også for at hente oplysninger, handle og ordne bankærender.

Desværre har også andre, enkeltpersoner og ”firmaer”, opdaget, at der kan være penge i at franarre mennesker, ikke kun ældre, personoplysninger, bankkoder og betalinger for varer, som man aldrig ser skyggen af. Fordi det firma, man tror man har handlet hos i god tro, ikke eksisterer. Fake.

Et stigende antal anmeldelser fra ældre borgere førte i slutningen af 2022 til, at Nordsjællands politi henvendte sig til Halsnæs kommune, og at kommunen i næste ombæring også involverede Halsnæs Ældreråd og Ældre Sagen for at skabe øget

opmærksomhed på, hvad man selv kan gøre for at undgå de faldgruber, som IT-kriminelle søger at opsætte.

Det første åbne arrangement blev holdt i Paraplyen, Frederiksværk, 22/2 23, og der var stor spørgelyst på mødet. Det var tænkt som en enkeltstående begivenhed. Men på grund af den store interesse blev der holdt yderligere to møder med fuldt hus, i Paraplyen, Hundested, 28/3 og herefter igen Frederiksværk, 26/4 23.

I løbet af foråret 2023 udviklede Forbrugerrådet Tænk i samarbejde med Trygfonden en nyttig app – ”Selvforsvar”, som løbende informerer om nye forsøg IT-kriminelle gør for at franarre folk penge.

Lokalt i Halsnæs har Ældre Sagen i Hundested og Frederiksværk udvidet deres IT-hjælp til også at omfatte IT-sikkerhedsspørgsmål.

11. Ensomhed i Halsnæs Kommune

Der er i de senere år sat øget fokus på ensomhed og den betydning som svær, vedvarende ensomhed har for trivsel, helbred og levealder.

Medvirkende til opmærksomheden er den såkaldte ”National handleplan mod ensomhed”, udarbejdet af Det Nationale Partnerskab mod Ensomhed (maj, 2023). Den viser, at det ikke kun er mennesker i de ældre aldersgrupper, som er udsatte. Det gælder også yngre og blandt disse en del af de ældre generationers børnebørn.

At være ensom i faser af sit liv – eller i situationer med tab af mennesker, som står én nær – er en del af livet. Det skal ikke gøres mærkeligt eller i sig selv farligt at opleve ensomhed. Men det skal heller ikke overses eller undervurderes. Blandt ældre er der mennesker, som lever med en ensomhed, som kunne blive mindre med en øget viden og opmærksomhed fra andre. Og ved en større grad af støtte til at søge samvær og deltage i fælles aktiviteter.

Halsnæs Ældreråd mødes jævnligt med Ældre Sagens koordinationsudvalg i Halsnæs Kommune og drøftet emner af fælles interesse.

I kølvandet på udgivelsen af den nationale handleplan besluttede ældrerådet og koordinationsvalget at samarbejde om at sætte ensomhed på dagsordenen og arbejde for at aftabuisere at tale om ensomhed som noget man bliver flov eller er skamfuld over.

Ved fællesmødet 22/12 23 deltog også projektleder Katrine Morsø Rex fra Frivilligcenter Halsnæs, som orienterede om deres nye projekt henvendt til mennesker, som er hårdt ramt af ensomhed, og Mie Jensen, der som leder af Aktivitetshuset Paraplyen har en stor viden og en kæmpe kontaktflade til de mange ældre, som bruger paraplyen.

Ældrerådet har en forhåbning om, at der i et samarbejde mellem frivilligorganisationer og Halsnæs Kommune både kan skabes en øget opmærksomhed på de problemer, som alvorlig ensomhed skaber – og iværksættes flere initiativer til at afhjælpe og forebygge.

11. Velfærdsteknologi – mellem løsning og nødløsning

Ny teknologi i mange former gør i stigende grad sit indtog. Fra robotstøvsuger til konsultation over internettet med den hospitalslæge, som man blev opereret af for et par dage siden.

I ældrerådet ser vi positivt på de muligheder, som teknologiske hjælpemidler kan give, hvis det gør den ældre borger mere selvhjulpent, fremfor en passiv venten på, at en sosuhjælper kommer ind ad døren. Vi støtter indførelse af teknologi, som kan aflaste hjælperen i sit arbejde og forebygge nedslidning. Ny teknologi kan vise sig at blive en nødvendighed i en situation med mangel på medarbejdere i ældresektoren.

Men ny teknologi kan også gøre arbejdet mere besværligt eller bruges som en dårlig erstatning for samvær mellem mennesker. En ubærlig nødløsning.

Ældrerådet besluttede på sit møde 24/11 2023 at oprette et teknologiudvalg, der kan klæde rådet på til at tage kvalificeret stilling til den udvikling, som er i gang. Vi tog desuden en drøftelse af ny teknologi på dagsordenen til dialogmødet 27/11 med Udvalg for Ældre, Sundhed og Forebyggelse.

Ældrerådet har foreslået, at kommunen overvejer at udbygge det samarbejde, som allerede finder sted mellem de syv kommuner, der i fællesskab driver den nuværende hjælpemiddelcentral – og opgraderer den. Det har stor betydning, at der løbende foregår en fagligt kompetent vurdering af nye teknologiske hjælpemidler, så teknologien faktisk bliver en hjælp for borgeren – og for hjælperens arbejde.

Det kan et tværkommunalt samarbejde måske bidrage til.

12. FN's ældredag 1/10

1/10 er udnævnt til at være FN's årligt tilbagevendende internationale ældredag – i 2023 med særligt fokus på menneskerettigheder.

Halsnæs Ældreråd valgte at bruge dagen til et offentligt arrangement i Multisalen, Aktivitetshuset Paraplyen i Frederiksværk. Først på programmet stod en orientering om Budget 2024, med særligt fokus på ældreområdet, ved borgmester Steffen Jensen. Bagefter var der musik og sang med Halsnæs' lokale trubadur, Mads Westfall.

Det var godt at kunne mødes i et mindre forum med mange spørgsmål og indlæg fra deltagerne.

På en dag, hvor internationale menneskerettigheder er på plakaten, er det også værd at glæde sig over, at vi lever i et land med forsamlingsfrihed og demokrati. Vi skal minde os selv om, at det ikke er en selvfølge.

Afholdelse af arrangementet fandt sted i et fint samarbejde med Ældre Sagens afdelinger i Frederiksværk og Hundested.

13. Endnu en bred budgetaftale i Byrådet

Igen i 2023 indgik politikerne et bredt forlig, nu for 2024, som omfatter alle partier i byrådet. De kommunale budgetter er en balancegang mellem mange forskellige ønsker og nødvendigheder. Grøn omstilling, kystsikring, daginstitutioner, skoler, ældres hjemmepleje og plejecentre, en infrastruktur som tiltrækker arbejdspladser og børnefamilier... Listen er lang.

Budgetaftalen for 2024 friholder ældreområdet for besparelser, hvilket vi som ældreråd påskønner, de stramme budgetudmeldinger fra Christiansborg taget i betragtning.

14. Ældreområdet i venteposition

"Vi må lige vente og se, hvordan udspillet til den nye ældrelov bliver". Ja, sådan har et svar jævnlige lydt i 2023 (og 2022), når ældrerådet har talt med politikere og forvaltning og spurgt ind til emner af betydning for den ældre del af befolkningen.

2023 blev et år i venteposition i forhold til nye initiativer på ældreområdet, da den ældrereform, som statsministeren bebudede i sin nytårstale 2021, lod vente på sig, og endnu ikke havde set dagens lys ved udgangen af 2023. Nu med en ny regeringskonstellation, som har skullet finde sit eget ståsted på ældreområdet.

På det konkrete plan har det betydet, at landets kommuner, herunder Halsnæs, afventede, hvilke konsekvenser en ny stor reform fører med sig af betydning for planlægningen i den enkelte kommune. Initiativer, som man måske ellers var på vej til at tage, er tilsvarende sat på pause.

Et af det områder, hvor der blev ventet i Halsnæs kommune, er i forhold til hjemmeplejen, hvor mange parter ser og mærker et behov for en anden organisering, hvor borgeren møder færre medarbejdere med en hjælp, som i højere grad er tilpasset den enkelte.

Når denne årsberetning frigives, vil vi vide meget mere om ældreudspillet end ved udgangen af 2023.

Det vender vi tilbage til, når der skal skrives årsberetning for 2024.

Bilag a):

Råd og udvalg

Halsnæs Ældreråds medlemmer:

Annette Kjær

Annegrete Kampmann (fratrådt 31/12 2022)

Dennis O. Hansen (fratrådt pr. 19/6 2023)

Dennis B. Madsen

Henning Johannes Nielsen (formand)

John Gudmandsen

Kaj Spangenberg

Kirstin Kristensen (tiltrådt pr. 1/1 2023)

Lillian Skjødt (næstformand)

Mogens Hansen (tiltrådt pr. 1/8 2023)

Steen Jensen (kasserer)

Ældrerådet er repræsenteret i følgende udvalg i Halsnæs kommune

Smagspanelet: Panel, som ved et årligt møde vurderer den mad, som bringes ud til ældre borgere, i et tværkommunalt samarbejde

Tryghedsudvalget: Udvalg nedsat af byrådet for at øge trygheden i nærmiljøet.
Afsluttet.

Ældrerådet er medlem af

Danske Ældreråd, landsorganisation for de kommunale ældreråd i Danmark

Regionsældreråd Hovedstaden

Nordgruppen (samarbejde mellem 7 nordsjællandske ældreråd)

Bilag b):

Halsnæs Ældreråds fokusområder

Ældres levevilkår

- Økonomi (arbejdsindtægt, pension, mv.)
- Bolig
- Transport
- Demografi
- Prognoser og statistiske forhold

Ældres deltagelse i lokalsamfundet

- Fritidsaktiviteter, foreningsliv, indkøbsmuligheder.
- Tilgængelighed for ældre borgere (adgang til digital kommunikation, kontakt med forvaltningen, fysisk og bygningsmæssig færden for gangbesværede).
- Trivsel, livsglæde/ensomhed, tryghed
- Muligheder for socialt samvær – offentlige og private mødesteder, frivilligsektoren
- Kulturelle tilbud

Ældres sundhedsforhold

- Målrettede, sundhedsfremmende og forebyggende tiltag
- Offentlige og private madudbringningsordninger
- Ældres adgang til
  - Praktiserende læge
  - Sundhedshuse og nærhospitaler
  - Hillerød hospital
  - Andet

Hjemmepleje og plejecentre – rettidig omsorg

- Hjemmepleje og andre former for indsats med henblik på ældres forbliven i eget hjem
- Plejecentre og øvrige boformer for +60-årige
- Kontakt og samarbejde mellem forvaltning, den ældre og dennes netværk
- Samarbejde mellem det offentlige og frivilligorganisationer
- Fortløbende udvikling af vidensbank om nye og fremadrettede måder at praktisere en værdig og rettidig omsorg for ældre, som har brug for andres hjælp.

-